

תנובה כשהתחילו המשקים לייצר כמויות יותר גדולות של חלב אז הקימו מכון איסוף החלב, קראו לו תנובה.

(מי המציא את השם?)

השם הומצא כנראה עוד בתקופת חצר כינרת כשהקימו את המשביר המרכזי הראשון באותה תקופה גם התחילו, עוד לא היה מה לשווק אבל כנראה שאז. הקימו מבנה על חוף הירדן על יד בית הספר ושם כל משק היה מביא את החלב שלו, שופך את זה לדוודים הגדולים שעוברים קירור עד שהיה מתאסף כמויות מסויימת. בהתחלה היו כדי חלב של 35-30 קילו כל כד היו מביאים בעגלות אח"כ את הכדים האלה היו שופכים למיכלים ובסוף התחילו, קיבלנו מכונית עם מיכל נירוסטה גדול שהוא היה מקבל את החלב המקורר שנאסף במשך היום והנהג היה מוביל אותו לאחת התנובות בערים, או בחיפה או בתל אביב או בירושלים.

לימים הבאים שאני בעצמי הייתי נעשיתי נהג עבדתי הרבה מאוד זמן בהובלת החלב הזה ומשום מה, אני לא יודע עד היום, דווקא עמק הירדן שהיה הכי רחוק מבחינת הרפתות מירושלים אנחנו היינו מובילים את החלב לירושלים. והובלת החלב שהיא אחד מסידורי העבודה של התובלה שזה היה אחת ההכנסות הגדולות של המשק אז ההובלות היא היתה לפי כמות החלב שהמשק שיווק. ומהר מאוד המשקים התחילו להתחרות בניהם על רפתות יותר גדולות, יותר משוכללות, יותר פרות בשביל יותר חלב בשביל שתהיה גם הכנסה יותר גדולה בהובלה וכנרת היתה אחת הרפתות הגדולות, מהר מאוד באמת, בזכות, בעזרת אמא של רוני שהיא הייתה הרפתנית הכי ותיקה בארץ, קיבלה אפילו פרס הרפתנית הוותיקה. ובאמת כתוצאה מזה אנחנו הובלנו כמויות עצומות של חלב לירושלים הייתי עושה 8 נסיעות בשבוע לירושלים, יותר נכון 7 נסיעות לירושלים ונסיעה אחת לתל אביב. בזכות הכמויות הגדולות של החלב וזו היתה אחת הרפתות עם הכמויות חלב הגדולות והיפות בכל העולם. באותה תקופה היה יהודי שהיה בא מדי פעם לקיבוץ והיה מודד את כמויות השומן וכמות החלב שלפי הפרות, ופרות משובחות שהיו נותנות הרבה חלב, חלב שמן היו מקפידים להגדיל את העדר בבנות של אותן פרות ובאמת בנו רפת מהטובות בעולם עם תנובת החלב פי 3 או 4 ממה שבמדינות אחרות כמו רוסיה או אין מה לדבר בפולניה.

(ואז הם לא הכירו את הפטנט)

הם היו איכרים פשוטים ובלי שום ידע ובלי שום פרטנזיות לייצר יותר חלב והם לא ידעו בכלל ופה התחילו לנהל את מה שנקרא ספר העדר שאסתר מלמד, אמא של רוני, שהיא הייתה המומחית בעניין הזה ובאמת היו מזריעים את הפרות מפריים מיוחדים שהביאו מהולנד. ספר העדר זה עניין של תקופה אני חושב אני לא כל כך בקיא בכל הנושא הזה אני מעלה אותו בזכות העניין של החלב, הובלת החלב שאני הייתי קשור בה אבל את ספר העדר

זה לקח 30 שנה אולי יותר עד שהגיעו למצב של פרות שאחת נותנת כמויות אדירות של חלב מעל מעבר לכל הידע שהיה אז.

באותו זמן. ובזכות זה כנרת קיבלה באמת את כמות ההובלה הגדולה ביותר, זה היה חודשים ובחורף בעיקר היה תענוג לעבוד בהובלת חלב, למרות הנסיעה הארוכה, כי לא היית צריך להתעסק עם כל מיני סחורות. באותה תקופה נהג היה גם מעמיס, גם פורק, גם היה צריך לדאוג לכסות את המטען אם זה דבר שעלול להתקלקל מגשמים וכל זה נפל על הנהג, ופה במקום כל הדברים האלה יש לך טנקר, שבסך הכול אתה מעמיד אותו בתנובה, שם ממלאים אותו אנשי תנובה בחלב ואתה בא בשעה מסוימת, רותם את הסוס ויוצא לדרך, זה מתחיל, השבוע מתחיל ביום שבת בשעה 12 בצהריים, אתה יוצא לתל אביב בשבת בשביל להגיע עם צאת השבת לתנובה תל אביב, תנובה חלב תל אביב נכנס לשער של תנובה בדיוק כאשר פותחים לך אותו לפי השבת, יציאת השבת, מעמיד את הטריילר ושם מפרקים אותו.

היות והחלב היה באמת עם הרבה מאוד שומן ועל הבסיס הזה גם הקימו את הרפת, אז גם נושא השומן לא היה, רצו שהחלב יהיה שמן. נושא הדיאטות של היה ידוע בכלל באותה תקופה. מהנסיעה מעמק הירדן עד לתל אביב במכסה העליון של הטנק היתה שם מין הגבהה כזאת ומעליה היה את המכסה. מהתנועה של החלב קדימה ואחורה, קדימה ואחורה, כל הנסיעה, כל הארובה הזאת של כניסה למיכל הייתה מתמלאת באני חושב 20 ליטר חמאה נקייה. ומקובל היה שהחמאה הזאת שייכת לאנשי תנובה, הפועלים אלה שתפקידם לרוקן את החלב, להעביר אותו למיכלים, לנקות את המיכל היטב, לשטוף אותו במים חמים וסבון. אבל את החמאה, הדבר הראשון כשהיו פותחים את המכסה, היו עם כפות גדולות מאוד שהם במשך הזמן הכינו במיוחד לעניין הזה, מוצאים את החמאה ומכניסים את זה לארגזים נקיים והם כנראה התחלקו בזה לאחר מכן או שאולי הם מכרו את זה כי חמאה זה היה דבר נדיר מאוד אז גם בתקופה הזאת.

(זה היה מקובל גם על ההנהלה של תנובה או רק על הפועלים?)

זה היה מקובל על כולם

(זה לא היה הובלה בקירור?)

זה היה מקורר עוד במקור, אבל הנסיעה מעמק הירדן עד לתל אביב הייתה לוקחת, אני נסעתי בשעות כאלה של שבת בצהריים לא ראו רכב, לא היה אז כבישים עמוסים, אני הייתי אוטו בודד לגמרי וזה לקח לי את ה-3 שעות שלו אבל הכמות של החלב שהייתה איזה 20 או 30 אלף ליטר במיכל כזה זה לא הספיק להתחמם, למרות שזה יכול להיות בקיץ בחום גדול מאוד זה יצא ישר מקירור. הייתי מפרק את המיכל הזה, חוזר חזרה ב-12 בלילה הייתי חוזר מגיע לעמק הירדן, מעמיד את הטריילר לשטיפה ורחיצה ולטיפול והכנה ולוקח את הטריילר השני, את הטנקר השני, רותם אותו ויוצא לירושלים. וזה מסביר איך הייתי 7 פעמים בירושלים ופעם אחת בתל אביב בשבוע של 7 ימים. וככה הייתי יוצא

לירושלים. לאחר מספר שבועות הכוחות היו כבר מאוד מפוקפקים ונסעתי על כדורים נגד שינה שהאחות בכנרת הייתה נותנת לי, הייתי יושב על כדורים (כדורי מרץ?)

כדורי מרץ בדיוק כן אז לא היו איזה כדורים אני לא בדיוק יודע מה זה היה וככה הייתי יוצא ב-12 בלילה לירושלים עם הטנקר השני, מגיע בשמונה בבוקר. אז נסענו לירושלים דרך כביש מספר 4 היום דרך גן שמואל, חדרה, כפר סבא, רעננה, פתח תקווה, על יד שדה התעופה לוד, העיר לוד ובכביש שהולך מרמלה לכיוון מה שהיום קוראים לו כרמי יוסף, מתחבר לכביש הגבורה ולבית שמש ונוסעים דרך כביש הגבורה עד בית שמש ולבאב אל וואד. לטרון הייתה עוד בידי הלגיון באותה תקופה. הייתי עולה רכב בודד ויחידי כל לילה במשך שבעת הלילות האלה. בלילה באב אל וואד מגיע בשמונה בבוקר לתנובה ירושלים ושוב אותו סיפור: חמאה לעובדים, רחיצת הטנק, אני שוכב באוטו וישן, מגיע בסביבות שעה שבע, משהו כזה. על יד תנובה הייתה חנות נהדרת, מסעדה קטנטונת, חביתה טובה ולבן וזה. והטנק בינתיים ריק ונקי. אני בא, נכנס להגה, מניע וחוזר חזרה הביתה, לתנובה דגניה, מגיע לשמה, שוב הולך לישון קצת, בלילה, בעשר אני קם, רותם, נוסע ב-12 בלילה יוצא. וככה חוזר חלילה 3 חודשים כולל גשם, כולל שלג כולל קרח בדרך לירושלים לפעמים, כבישים מאוד גרועים.

בתנובה דגניה, הרחיצה של המיכלים, לא רק של הטנקר, של כל הכלים שבהם הם היו אוספים את החלב, היו רוחצים את זה במים והמים האלה עם שיירי החלב ולפעמים אפילו קצת גבינה היו זורמים בצינור מיוחד לירדן חזרה וזה היה נופל לירדן, שם עשו איזה מין גשר כזה של צינורות, שממנו הינו גם קופצים לירדן, נהנים אבל אחד הצינורות היה שופך את המי הגבינה האלה.

(רגע היו רוחצים את הטנק גם בירושלים וגם בדגניה?)

כן אחרי כל הובלה. בירושלים היו שוטפים וגם בתנובה דגניה הם שתפו. המיכל מהחום של עמק הירדן, אם המיכל מתחמם הוא אחת שתיים מחמיץ, ואם יש טיפה משהו חמוץ בחלב כל הטנקר יכול להתקלקל.

אותם מי גבינה היו נשפכים חזרה לירדן וזה מזון משובח כנראה למושטים, הם היו מתאספים באלפים מתחת לזרם של המים האלה שנשפכים מהצינור והיו נוגעים אחד בשני ככה רק הפיות, הפה שלהם היה מחוץ למים הם לא שחו הם פשוט הוציאו את הזוה ושתו כל טיפה שהייתה נופלת זה היה בשבילם כנראה מזון ואני גיליתי את העניין הזה ובבוא היום כשהייתי צריך ללכת לדאוג להישרדות שלי לא שמתי פתיון על הקרס אלא הייתי זורק את החכה ביניהם ונותן משיכה בבת אחת מהר, לא היה אפס, לא היה פעם שלא יצא דג כאשר הקרס נכנס לו בצד או בבטן או בכל מקום שהוא ודג של 300-400 גרם מפרפר, יפה, צח וענוג ישר למדורה. וככה העברתי את הימים מאוד מרוצה וגם שבע.

(זה היה באיזה גיל?)

אני חושב שאני הייתי אז בן 10-11 לא זוכר בדיוק.

במשך הזמן התברר שיש לי נטיות מאוד טובות למכניקה. בזה אני התעניינתי כל הזמן, בתנ"ך לא, אבל בטרקטור כן. במחרשות, בקומביינים. היה אקשן, ואני גם מיד הבנתי מה שצריך בשביל שהטרקטור יסע ושהשדות, הפרדסים יהיו נקיים צריך לקלטר צריך לדסקס. אהרון שידלובסקי שהיה בן דוד של האמא שלי, באותה תקופה הוא היה הטרקטוריסט, היו כמה טרקטוריסטים אבל הוא היה האיש המרכזי בעניין הזה, ואני הייתי הולך אל הדוד. הוא גם ניסה ללמד את הבת שלו הגדולה, ריקה, היום ריקה שלו, אשתו של מרדכי שלו, בת דודה שלי, ולה לא הלך טוב כל כך בטרקטור, היא לא הבינה, לא יכלה לקלוט את סודות המכניקה. והוא היה כועס כל פעם הוא היה נותן לה דוגמא תראי איך אבינועם רק מתיישב וכבר הוא יודע שמאלה וימינה ואף שתיל הוא לא עוקר, הוא מתקרב קרוב עם הדיסקוס ואין אחריו, השטח מקולטר במצב יוצא מן הכלל ובאמת במהירות עצומה הוא העביר לי את המושכות, הוא היה יורד והולך לעניינים אחרים, והוא סמך עלי באופן מוחלט.

אמא שלי שהיא היתה אישה די קשה אבל שכל היה לה נפלא, היא תפסה שאם אני לא הולך לי ללמוד אבל בכל זאת זה לא סוף העולם, כנראה שאני יכול להיות גם מכונאי טוב או מסגר או משהו שאפשר יהיה להתקיים איתו. והיא פנתה לוועדה של בית הספר, ועדת החינוך של הקיבוץ, שבראשה היה יהודי בשם שמואל סטולר. היא אמרה לו: תשמע אבינועם יש צרות צרורות איתו, הוא לא יושב בכיתות הוא לא רוצה ללמוד, הוא לא רוצה לשמוע, לא מעניין אותו, המורים לא יודעים איך לקחת אותו, איך ללמד אותו. אבל תשאל את אהרון שידלובסקי, הוא נפלא על הטרקטור, הוא עושה כל דבר, הוא יודע. למה לא נכוון אותו בעניין הזה? אני רוצה שהוא ילך לבית ספר מקצועי, שירכוש מקצוע. שמואל סטולר אמר לה שמסגרות זה לא חקלאות. אמא שלי, שהייתה עקשנית וידעה לעמוד על שלה, היא אמרה לו אם אתה לא מבין שטרקטור, לשבת על טרקטור זה סופר חקלאות, לחרוש ולקצור עם הקומביין וכל הדברים האלה אז אני לא יודעת מה חקלאות. בכל מקרה אני עומדת על כך שהילד ילך ללמוד בבית ספר מקצועי. לא, אז היא הודיעה שהיא עוזבת את הקיבוץ. היא כמה פעמים הודיעה שהיא עוזבת את הקיבוץ. זה היה גם עם אחותי שגם כן הייתה איננר תלמידה וככה היא הוציאה אותה לנהלל לבית ספר לבנות לחקלאות בנהלל, ואותי אחרי מאבק ואחרי זה ובכיות של האמא ומריבות העבירו אותי לבית ספר טיטס ביגור, בית ספר מקצועי ושם באמת הייתי כאחד הילדים, הייתי בן 12-13 משהו כזה ולא פיגרתי אחרי כי עיקר העבודה הייתה מסגרות ועל כל הנושאים אם זה שרטוט, אם זה כל מיני דברים שבידיים, זה הלך לי טוב. ידיים היו לי מצוינות. ולא הייתי הראשון בכיתה, אבל היית בסדר גמור, גם לפי המורים. בבית הספר התחלנו להיכנס כבר לגדני"ע. היינו בנים, רק בנים. והמדריכים שלנו היו נוטרים במשטרת היישובים, שהם היו המדריכים שלנו. היה אחד, ארווין, האלוף דורון היום. והיה עוד אחד, חנן, שנהרג בתל חנן בחיפה בפשיטה כתגובה לפעולות, לשחיטה שהערבים עשו בבתי הזיקוק נגד היהודים, כתוצאה מזה שהאצ"לניקים זרקו רימונים על הפועלים שישבו ואכלו ארוחת בוקר, למחרת הגיעו הערבים מכל הכפרים בסביבה. בכל אופן כתגובה על שחיטת ה-40 היהודים האלה הפלמ"ח

פלוס עוד איזשהו כוח מסוים של ההגנה שעליהם פיקד חנן זלינגר שהוא היה המדריך שלי, והוא נהרג. הוא ונהרג עוד איזה בחור שלנו מהפלמ"ח מהגדוד הראשון. זאת הייתה פעולה, תגובה על פעולה. פה, מצאתי אחד מהחברה מהאצ"ל שהוא היה שם פועל, והוא סיפר ששחטו אותם. הוא הסתתר שם מאחורי המחרטות, אמרתי לו חביבי, אתה גם זרקת רימונים על הערבים שאכלו ארוחת בוקר? אתה בין אלה שזרקו את הרימונים? את הדברים האלה הם עשו לא פעם ולא פעמיים.

זאת היתה השיטה שלהם. בכל אופן, את האימון הצבאי שלי הראשון קיבלתי בבית הספר הזה. בית ספר גמרתי טוב, אבל בסוף מלחמת העולם השנייה העבירו קול קורא בכל המדינה שצריך כל בחור וטוב שיתגייס לבריגדה, הבריגדה זה היה חטיבה בעצם, בריגדה באנגלית זה חטיבה, במסגרת הצבא הבריטי. מישהו הסכים שיקימו בלבד אם יהיו מספיק חיילים ישראלים. ואז אבא שלי התגייס, היה אחד מהראשונים שהתגייסו ועסק הרבה מאוד בגיוס אחרים לבריגדה. אחי הגדול שמוליק הגדול שהיה בפלמ"ח במחלקה הימית והעבירו אותו עקב שהוא ידע לשחות טוב, העבירו אותו להיות מדריך שחייה למחלקה הגרמנית. הקימו מחלקה שתפקידה אולי יהיה לצנוח מעבר לקווי האויב. בתור גרמנים לקחו בחורים בריאים, בלונדיניים בדרך כלל, ספורטאים, והכוונה הייתה ללמד אותם חבלה, להצניח אותם מעבר לקווים ושיבצעו כל מיני פעולות גרילה. ואותו בחרו לעניין הזה למרות שהוא לא ידע לדבר גרמנית, בגלל הכושר הגופני שלו והידיעה בשחייה אז ככה שכל המחלקה הזאת לאחר הגיוס הגדול גייסו אותה גם כן לבריגדה כי היו חסרים בחורים, והוא יחד עם המחלקה שקראו לה המחלקה הגרמנית גם התגייס לבריגדה. אצלנו בבית הספר לקראת סוף שנת הלימודים העבירו קול שמי שיתגייס לבריגדה יקבל תעודת בגרות ללא מבחנים. ואני קפצתי על המציאה הזאת

(זה היה כבר סוף המלחמה)

זה היה סוף המלחמה, טוב לא ידענו שזה כבר סוף, ידענו שזה, יעברו לאיטליה. אבל זה היה באמת סוף המלחמה. בקיצור, באתי לקיבוץ ואז לנסוע מיגור שם היה בית הספר לעמק הירדן נסענו רק ברכבת העמק גם לשם וגם חזרה, רכבת העמק. עליתי על הרכבת, יום שישי, אני נוסע הביתה. באתי הביתה, פניתי למזכיר ואמרתי לו שאני רוצה להתגייס לבריגדה. המזכיר היה אז שלמה כנרתי, אחד מחברי המשק מהגיל של אבא שלי שבא יחד עם אבא שלי מוילנה. הוא אומר לי תראה איך אתה... זה לא בא בחשבון. גם אבא שלך וגם אח שלך כבר בבריגדה, ואתה לא יכול לעשות את זה לאמא שלך. אמרתי לו: שלמה, תראה, כל המחזור שלנו הולך לבריגדה וגם אני רוצה ללכת, לא סיפרתי לו על עניין התעודת בגרות, אבל אני גם רוצה. אז הוא אומר זה לא יכול להיות. בקיצור, הביאו את זה לאסיפה כללית, באסיפה הכריזו שזה לא יכול להיות, שככה אני לא יכול לעשות את הדבר הזה לאמא שלי. אבל מישהו הציע, בא אלי אחר כך ואמר לי: תראה, אבל אם אה מוכן להתגייס לפלמ"ח זה בסדר. לבריגדה לא, שם יש גרמנים. הפלמ"ח זה עדיין נשאר בקיבוצים, פה ושם מפוצצים איזה גשר, או איזה פיצוץ רדאר כזה או אחר, לא חשוב, מעלים עולים זה בסדר. ושני

הבנים היותר גדולים שהיו מעלי, אחד זה האח של רוני, שולם, ואברהם כינרתי הם היו ביגור בפלמ"ח, והם בדיוק שבועיים קודם השתתפו בפעולה של הברחת הפליטים מעתלית. וזה עשה רושם אדיר אדיר על כל היישוב. ואני כאחד שרוצה ללכת לתרום את חלקי, ולא נותנים לו, הדבר הזה השפיע עלי, אמרתי בסדר אני אלך לפלמ"ח. יום ראשון חזרתי ברכבת, התייצבתי ביגור, במפקדת הפלוגה, אמרתי שאני רוצה להתגייס. אמרו לי בסדר, לך לרמת יוחנן, יש שם מחלקת נכב"ד, זה נשק כבד. כנס שם לעיניינים. (ולימודים לא סיימת?)

לא, גם לא קיבלתי תעודת בגרות.

(ובפלמ"ח לא אמרו לך שום דבר? לא אמרו לך לך תסיים את הלימודים ותחזור?)

לא, כלום. אמרו לי תשב תתחיל לפרק את ה הזה. היה לנו מכונת יריה כבדה כזאת, אוסטרית ממלחמת העולם הראשונה שעליה אנחנו התאמנו. זהו, תכנס, תתחיל להתאמן. זה היה בדיוק עברתי לתקופה שלא הייתי כלום, לא ידעתי כלום. אז היו בני קיבוצים, בדרך כלל, בגיל שלי. ואחרי שבועיים, לא יותר, שלחו אותי אולי גם כן בגלל השם שלי שאני הייתי שחיין אז אחי ואני היינו מפורסמים בארץ מינימום כמו חודרוב בכדורגל, האחים חדש. זה היה... עד היום כשאני בא לטבריה האחים חדש, אני בא לטבעון אני בא לזה אוו. אז הגעתי לפלמ"ח, ישר אמרו לי אתה יוצא לקורס מדריכי ספורט. מדריכי ספורט זה בעצם קרב מגע, כל מקצועות הקרב מגע. זה בוקס, ג'ודו, מקל, סכין. ובאמת הלכתי לקורס אחרי שבועיים שהייתי, עוד לא הייתי כלום לא הייתי. והיה לנו קורס, ישנו מקום על יד נחל חדרה שקראו לו היה שם מושבה קטנטונת קראו לה חפציבה, בקצה על יד נחל חדרה בתוך האקליפטוסים איפה שהיום בצד השני זה תחנת רידינג אבל בצד הדרומי שם היה המחנה ושם היינו בקורס. יש אפילו תמונות של שייקה אופיר, הוא בא מחבר הימאים והיו כל מיני חבריה מהמחלקה ערבית ומי לא. היינו בקורס. מפקד הקורס היה עריץ, קפדן נורא, צעקן גדול, היו לנו טובי המדריכים של אותה התקופה. אלוף הבוקס באותה תקופה שטיבל הוא לימד אותנו בוקס, הוא אמר לי שאני בין השחינים אני כנראה יהיה הבוקסר הטוב ביותר ובין הבוקסרים אני גם יהיה השחיין הטוב ביותר. אז משני הכיוונים הוא ככה. כל פעם לצורך העניין הוא היה שם לי בחורים במשקל של עוד איזה 10 קילו יותר ממני, בבוקס זה הולך לפי משקל, היו בחורים גדולים הוא היה בוחר לי את הכי גדולים. הוא אמר לי אתה תסתדר עם הזריזות שלך. הוא עמד על זה שהמכה תהיה טובה ונכונה. וכך אותו דבר בג'ודו והייתי באמת מהטובים. בהצגה לקראת המטה הכללי שהוא בא לסיום הקורס, אני הייתי אחד הנציגים בג'ודו וזה וזה. רצנו ריצת מרתון הראשונה שעשינו עם נעלי עבודה. אני חושב שרוב החבריה גמרו עם הברכיים באותה ריצה. רצנו על הכביש, על אספלט, עם נעלי עבודה. אז היה בנעליים מסמרים שלא יתחלקו. זה היה מכות איומות לא חשוב. היינו רעבים בקורס הזה בצורה איומה, רעבנו לא היה אוכל, ההגנה לא סיפקה לא היה לה כסף. אז היה לי חבר טוב מאד מאד היינו יחד בפלוגה, פנחס זוסמן, לימים פרופסור פנחס זוסמן, אחד הבחורים שבמלחמת השחרור היה בכל הקרבות הכי קשים, הוא באמת היה משהו שלא

יאומן. אחר כך יחד היינו בחבל לכיש, בהקמת חבל לכיש, הוא היה המתכנן של חבל לכיש, לפני זה הוא היה בפקולטה לחקלאות, הוא הִקִים וארגן את כל העניין הזה, הוא היה בווינגטון למד שם כלכלה אצל גדולי הכלכלנים האמריקאים והם חשבו אותו לגאון. הוא היה מנכ"ל משרד הביטחון לימים. היה לו קרב קשה ביותר בשיבטה על יד מודיעין שם הוא איבד, הוא היה אז מ"פ צעיר, הוא איבד מתוך פלוגה של 70 איש 60 איש, 45 איש. חלקם נמצאים היום בבני ציון, הם היו ההכשרה של רמת יוחנן, צ'יקו היה מ"מ שם, הוא גם פיקד על הקרב הזה שעצרו את שיירת התחמושת הערבית ושמה נהרג מפקד העיר חיפה הערבי, שם קיבלו 3 חבריה שלו קיבלו אות הגבורה, אחד זה בומצ'יק, אברהם אביגדורוב, סבודניק, ועוד שני בחורים שהיה המ"כ שלהם, נועם בסמניק שהיה חבר טוב טוב גם שלי אבל בעיקר של צ'יקו ועוד אחד, שלושתם קיבלו את אות הגבורה, על המעשה הזה שהם נעמדו על הכביש מול השיירה ועצרו אותה אז המשאית עם החומר נפץ התפוצצה וה**בומצ'יק** הזה אבל הסיקו הזה, הוא היה בוגר כדורי, בכדורי הם למדו על דבורים ושם אנחנו כל כך היינו רעבים. הוא גילה שם בקצה החורשה כוורות, בלילה בוא נלך, אנחנו לא יכולים ככה לחיות. את הלחם הוא אומר לי תשאיר מארוחת ערב את הפרוסה תשאיר. אני לא ידעתי משמאלי לא ידעתי מימיני, בלילה הלכנו עוד בחור שלמד גם כן איתו, יוסי ארז, יוסי ליברמן והוא גם כן בבני ציון היום והם התכופפו לכוורת, אם שומעים זמזום אז יש גם דבש. מורידים את הזה בלילה, מוציאים חלות שלמות מלא מלא דבש (ואיפה הדבורים?) הדבורים בפנים ישנות, לילה ישנים, הן צריכות לעבוד, כל הזמן עובדות, אבל מי שיודע לטפל בזה בדרך כלל עושים גם עשן קצת אבל הם לא בלילה הם ישנים. הוציאו כמה חלות, חתכנו וחילקנו לכל הזה, למה אני מספר את הסיפור, השיר הזה: אני רעב, בטני מצטמקת מרעב, אם לא אוכל תידבק הבטן לגב, אתה מכיר את השיר הזה? בנוער הם בטח שרים את זה אז זה סיקו, אותו סיקו חיבר את זה עם שייקה בן פורת, שייקה השחקן הידוע הגדול הגדול, תכף אני יבקש מ..... שיראה לך את התמונות, איזה חבורה היינו. אני גמרתי את הקורס הזה חזרתי חזרה לפלוגה, טוב תקופת אימונים לך ל..... אימון במכונת יריה, בסדר אני יושב ב..... גשם שטוף, מה זה שוטף, אני לא זוכר הרבה ימים כאלה, אני יושב מפרק את המכונה וזה ופתאום ניגש אלי מפקד המלחקה גיורא עינבר, תופח לי על הכתף אומר לי בוא הנה, לוקח אותי הצידה אומר לי תקפוץ לאוהל תלבש בגדי עבודה, תלבש משהו חם ותרוץ לקריית אתה. אז לא היה אוטובוס כל הזמן, זה 5 קילומטר תרוץ לקריית אתה תתפוס את האוטובוס תיסע לצ'יק פוסט מהצ'יק פוסט לגיגור תתיצב במפקדת הפלוגה, בסדר ועוד בחור אחד גם כן מנרה רשקה (דווקא העדה הזאת הביאה חברה שלך לא?) נכון, אז אתה כבר יודע. טוב בקיצור התברר לחבר'ה שלי, הם עסקו בסליק, היו משתמשים בבנות בשביל להעביר כל מיני דברים סודיים אני יודע. היא שמחה, סוף סוף היא תוכל לבלות ערב עם החבר שלה, אני בא פותח את האוהל פתאום היא ישנה שם מה את עושה פה? אני לא יודעת אני הבאתי איזה פתקה, טוב בואי אנחנו רצים חזרה ליגור. ורצנו יחד שלושתנו לקריית אתה ובלילה הזה כבר יצאתי לפוצץ את הרדאר

בסטלה מאריס בכרמל הצרפתי עם עוד מחלקה (תספר בפירוט) באנו למפקדת הפלוגה, בלי לדבר מילה מיותרת אמרו לי תראה אתה יוצא לחיפה קח לירה או שתי לירות אני לא זוכר, סטרלינג זה היה אז, זה היה או לנסוע פה, אנחנו הקיבוצניקים שבכלל שלא ידענו מה זה כסף, כמות כזאת של כסף אפשר היה בלי סוף לחיות איתה ותאכל משהו וזה בשעה שמונה תתייצב בפתח של בית הספר הריאלי, בית הספר הריאלי זה איפה שהיה הטכניון הישן שם יאספו אותך. באני והיה עוד בחור באותה כינרת, שגם כן איתו נסענו ואספו אותנו באמת עמדו שם שתי בנות שלא מכירות, תיכנס לטקסי, נכנסנו לטקסי עלינו למעלה לכרמל, שם באיזה דירה ירדנו מ..... שם מאחור נכנסנו לאיזה מרתף מצאתי את כל ותיקי הפלמ"ח, כל ותיקי הפלמ"ח יושבים שם וכולם מנקים טומינגנים, כמו שנכנסתי נתנו לי טומינגן לא ידעתי עוד איך להחזיק את זה, מה זה, מאיזה צד זה יורה מאיזה צד זה... (טומינגן זה עם ה...) עם המחסנית או עגולה או ישרה, אחר כך היותר חדשים הם כבר היו עם מחסנית ישרה (זה מה שהיה בשנות ה-20 לגנגסטרים בשיקגו?) בדיוק הכינורות האלה שזה מתאים ל... (..... של כינור) אבל זה כלי, זה קליע של 11 מ"מ שאין אם הוא רק עובר לידך אתה נופל, רק מהואקום. נתנו לנו את זה אני הייתי בחוליה של חיים גורי ועוד שני חבריה תפקידנו היה לאבטח היה שם הרדאר הזה בתוך 7 גדרות במרכז בין מחנות צבא בריטים. בצד אחד היה חיל היס בצד אחד היה איי.די.אס זה היה חיל הנשים אבל שמרו עליהם חיילים על הבסיס והיה משטרה צבאית והרדאר עצמו זה היה חיילים שהפעילו את הרדאר, גם כן זה היה מחנה אבל במרכז כל השטח ואנחנו יצאנו משם ואמרו לנו ש לא חשוב. כמה ימים קודם היה מקרה שהכניסו ואיזה מישהו מזדרז להודיע ל... תפקידו היה להודיע מההגנה של חיפה לצבא הבריטי כי לא רצו לפגוע באנשים, שהעסק הולך להתפוצץ ושיפנו את המחנה בשביל לפגוע נפגעים בנפש ואז הוא הודיע את זה מוקדם מידי, הקצין האחראי היה איזה מייג'ר אנגלי, בחור אמיץ שהוא בעצמו כנראה היה חבלן, הוא שמע את העניין הזה אז הוא רץ ישר ל... המבנה של הרדאר, היה מבנה לא גדול אבל היה מסביב סביב היו שקי חול כאלה בערימה בגובה של איזה 2 וחצי מטר ובין המבנה לבין הזה שם הורידו את הילקוטים, הוא נכנס לשם ומצא את הילקוטים, הוא ראה שהפתילים הורגים, הוא מייד ניתק את העסק הזה בלי לחשוב פעמיים הוא ניתק את זה והציל את הרדאר, הוא הציל את הרדאר. הדבר הזה גרם מפח נפש גדול מאוד והבחור הזה מההגנה, נדמה לי שהוא היה מפקד ההגנה בחיפה, קיבל על הראש אבל הרדאר הזה מנע מאיתנו את האפשרות של הבאת אוניות מעפילים, הם גילו כל אונייה וכל סירה וידעו שאם הדבר הזה ימשיך לפעול לא נשתלט על זה, תמיד יחכו לנו על החוף איפה שהספינה מתקרבת אז יגאל צלצל למפקד הצבא הבריטי בחיפה ואמר לו שהוא ממליץ לתת לקצין הזה אות הצטיינות גבוה ביותר אבל היות שזה בנפשנו העניין הזה של הבאת עולים לארץ אנחנו לא נשכול.

אני ה..... אליה ואחרים הייתה... בגשם שוטף, אני לא זוכר הרבה בחיים שלי גשם כזה יצאנו מאותו בית שבו התכנסנו לכיוון הים לכיוון מה שקוראים היום שם (טירת הכרמל) טירת הכרמל. ירדנו בתוך הוואדי, אז הבריטיים שלטו בזה (הרדאר לא היה למעלה אבל?) היה למעלה אבל בשביל לטשטש את העקבות שלא ידעו מאיפה אנחנו באנו שלא יוכלו זה הלכנו במים בזרימה הזאת של הנחל ממש במים עד למטה עד למזלג וואדיות, שם עלינו עם הוואדי שבא ממקום אחר, נפגש עם אותו נחל ועלינו גם כן עד לחגורה בתוך מים חזרה לכרמל שם, משם הגענו לשיכונים שם היה גם כמה שיכונים ונכנסנו והתחלנו לפרוץ את הגדרות והיה צריך להיות, היה אז צמד חברה שהיה להם שרשרת עם כבל שהם צריכים היו לזרוק את השרשרת ולהיכנס להגיע לבסיס המרכזי שהוא במרכז העסק. אני לא עסקתי בעניין הזה של החיתוך כי אני הייתי בחוליית האבטחה הזאת עם חיים גורי, נכנסנו כשהגיע תורנו ונשכבנו מול התחנה של המשטרה הצבאית קראו לזה minister police m.p ואני הידע שלי אז בתומיגן ולא בזה אבל אני בכל זאת שכבתי עם התומיגן ככה בכתף, שינל זה מין מעיל צבאי בריטי שאם הוא כבד נורא גם ככה כבד אבל אם הוא מקבל מים הוא הופך להיות אני יודע 20 קילו משקל. הוא סופג וסופג ואין סוף, ואני מכוסה עם העניין הזה ושוכב וכבר עם הראש כלפי כי הבסיס של המשטרה הצבאית היה יותר נמוך, ככה אני שוכב ועובר שעה ועוד שעה, בן אדם צריך להשתין גם לא? בעיקר בגלל הקור, רעדנו מקור הייתי רטוב עד לשד עצמותי והזמן וכל הזה כשאתה ער אז אתה... מה עושים? חס וחלילה כל תנועה מיותרת, אני שוכב מרחק של 10 מטר מהעמדה שלהם, אני נשכב על הצד בחסות השינל וזה היתרון של גברים לעומת אחרים ומשתין גומר סוגר, נשכב על הבטן, אחרי חצי שעה עוד פעם, כל פעם... ככה איזה 4 פעמים אני יודע... זה נסחב 6 שעות כל הלילה, התחלנו את זה דיי מוקדם, משהו בסביבות של 3 בלילה סוף סוף החברה הצליחו להגיע עד לגדר האחרונה היו שם זקיפים שהסתובבו עם פנסים וזה כל פעם, אני חושב שהזקיפים האלה מאוד פחדו, יותר מאשר החברה שלנו אז כשהם היו עוברים מעל החברה הם היו הולכים הלאה היו שם(ואת כל חיפה החשיכו בשביל המבצע הזה?) לא זה לא הצליח הם לא הצליחו להגיע עם השרשרת, היא הייתה כבדה מידי עד מעבר לחוטים זה היה צריך להיות אחר כך הם היו צריכים למשוך אותה עם החבל וזה גם היה רטוב זה היה מסוכן מאוד זה היה מתח גבוה אבל אתה יודע מי שם לב לעניין הזה בסך הכול הם לא הצליחו זה לא נכבה, החשמל (כל המבצע היה פרוז'קטורים?) כל המבצע היה באור, ממש באור (היה קשרים אבל בחברת חשמל העובדים בחברת החשמל היו יהודים למה לא כיבו?) אני לא יודע באמת שאני לא יודע זה היה בסודי סודות לנו לא סיפרו מה, תראה לקראת פעולה בדרך כלל, במקרים רבים שאפשר היו אוספים אותך ומסבירים מה מו מי מה כי אתה צריך להשתתף בזה עכשיו, אתה לא תספר את זה לאיזה אנגלי או משהו כזה, פחדו שזה יגיע למישהו וזהו, אז זאת היא העובדה. בקיצור פוצץ, הלך על הכיף כייפאק והתחלנו את הנסיגה שוב פעם במים, ירדנו שוב פעם לטירה למטה ועלינו הכול במים, חברה נשאר

חלק בלי מכנסיים זה הכול מלא שירקים קוצנים ושיחים של אלון כרות, זה קרע את המכנסיים את הבגדים ואת הכול אבל היינו בחורים צעירים על הכיפאק, רצנו כמו ירדנו משם עלינו חזרה למקום איפה שקיבלנו את הטומיגנים החזרנו את הנשק ושוב עברנו את הכביש וירדנו לרחוב פנורמה בערך באזור הזה וירדנו לכיוון חליסה שם יש מחצבות ירדנו לתוך הוואדי ועלינו לכיוון איפה שהיום האוניברסיטה החדשה של חיפה, הבניין הגבוה הזה אז קראו לזה חרייבה, חרייבה זה חורבה, שם הייתה כנראה איזה חורבה וככה קראו לזה. שם זכור לי עד היום אני גם הזכרתי את זה פה, חיים גור היה פה ביום הזיכרון לרבין, הזמנו אותו הוא בא אז אני אירחתי אותו.

גורי המפגש שלי הראשון זה היה כשהוא היה מפקד הפלוגה שלי, אני זוכר שהגענו למקום הזה שנקרא חרייבה והשמש יצאה כבר מכיוון עמק זבולון, העמק היה מכיוון הגשמים מלא מוצף איפה שהיום הרפינרים הכול היה למטה, מתחתינו מוצף במים וחיים גורי נעמד והתחיל להקריא איזה שיר הרעים או משהו כזה אני לא זוכר בדיוק מה זה היה, כולם היינו הרוגים, שכבנו סביבו והוא הקריא לנו את השיר שהוא חיבר באותו לילה כשהוא שכב על ידינו שם את זה נזכרתי, אני לא זוכר כל כך את העניין הזה אבל אני...

זהו, סיפור. למחרת בבוקר ירדנו ליגור הלכנו בדרכים ככה של לברוח מהאנגלים, הגענו ליגור קיבלנו ארוחה מה זה בימים ההם זה היה אגדה, נתנו לנו חביתות מביצים כמה שרצית ושמת, שמנת טהורה וזה היה משהו, יגור בכלל היינו מאוד רעבים היה משק מאוד, כל המשקים היו אז במצב כלכלי נוראי, לא היה מה לאכול לא היה כסף אבל פה פתחו לפנינו את הזה. עלינו על האוטובוס באנו לחיפה עלינו לנסוע חזרה הביתה, בדרך יושבים לפנינו, אני נסעתי עם האברשקה הזה יושבים לפנינו (לנסוע לאיפה לרמת יוחנן?) כן לחזור להמשיך באימונים. אנחנו שומעים איך שאחד אומר לשני שמעת שפוצצו את הרדאר? מי זה האצ"ל? אומר לא אני חושב שזה ההגנה מה האצ"ל מה, עם רדאר מה יש לאצ"ל, התחיל ויכוח בניהם ואנחנו יושבים מאחור ושומעים, פעם ראשונה שהשתתפתי בפעולה זה היה אז כל כך סודי סודי הייתי ממש בן 17. זהו חזרתי המשכנו את האימונים, אחר כך שלחו אותי לקורס מ"כים בגיוערה (זה היה מחנה סודי בגיוערה? בלי שהבריטים ידעו שיש שם מחנה?) כן כן אנחנו ידענו אבל כן גיוערה זה היה בהחלט סודי (איך הצליחו להסתיר כזה דבר?) תראה שם יש יער משמר העמק זה מקום שגם לא היו דרכים לא היו כבישים פה ושם היה מגיע איזה מכונית משטרה אבל הם ידעו הם העלימו עין יש דברים שהם לא נכנסו לנו לעצמות כי אנחנו לא נלחמנו נגד האנגלים, אנחנו לא הרגנו אנגלים האצ"ל עשה כמו הסזנטים שהם תלו 2 חבר'ה שישבו בנתניה לשתות בירה אחה"צ. האנגלית היו בכל הארץ הם היו כמו שהיום אתה רואה חיילים שלנו אז היו חיילים אנגלים, היישוב חיי כמו שזה, לנו לא היה שום דבר נגדם, האצ"ל החליט כל פעם הם היו עושים פעולות כאלה אתה יודע להראות להם וזה אז הם לקחו 2 חבר'ה ששתו בירה ותלו אותם בפרדס שם לא רחוק מנתניה, אני אפילו מכיר את הבחור הזה שעשה את זה, לימים הוא נעשה בעל חברת הובלה, חברה שמובילה את המלט עד היום כל הסמיטריילרים האלה

המיוחדים עם הבטן בקיצור למה תליתם אותם לימים התברר בארכיון שזה בכלל היו סמלים בריטים יהודים, יהודים אנגלים. יהודים היו בכל הצבאות, שירתו, טוב תלו אותם אבל אנחנו בכל המקומות אני לא יכול אני גם לא רוצה להיכנס לנושא הזה של טוהר הנשק כי כשירים אז ברור שמישהו צריך להרוג ומישהו יהרג ורצוי שהוא יהרג ולא אתה אז זה טוהר הנשק? נשק זה דבר שהורג, אתה יכול לקרוא לזה טוהר אבל באמת ובאמונה בכל המקרים חינכו אותנו לעניין הזה ועובדה שכשקלמן קרא לי והיה לו את הצידוקים שלו וזה לא רק קלמן זה בא אפילו מיגאל אלון, תשמרו אותם כבני ערובה כי נצטרך אותם, שמא נצטרך אבל לא צריך אז אני לא מוכן לחסל אותם, למה יש לי משהו איזה מטען חינוכי שאני גדלתי עליו אין לי נגדם שום דבר אני לא יכול לעשות שום דבר. (יצאת לקורס מ"כים) יצאתי לקורס מ"כים העבירו אותי מרמת יוחנן לגבת (איפה היה הקורס?) הקורס היה בגיוערה חלקו וחלקו בבית שערים, מושב בית שערים מטעמי קונספירציה צירפו אותנו למשפחות כבני המשפחות לעבוד יחד איתם אז היינו עובדים ובאימונים היינו יוצאים שם לאזור זרזיר אתה יודע איפה זרזיר, הבדואים שם האזור הזה גבעת אלה (צומת נהלל) מצומת נהלל צפונה כן באזור הזה שם התאמנו ביערות של האלונים זה היה הכול אלונים אז והעבירו אותי לגבת בתור מ"כ הייתי מ"כ של הכשרת גבת שלימים התאחדה עם הכשרת אשדוד הנוער העובד אשדוד יעקב והקימו את הקיבוץ הראשון של חטיבת יפתח, קיבוץ יפתח בגליל ויצא לי להיות מ"כ בהכשרת גבת ואחר כך גם בצפת יצא לי להיות גם המ"מ שלהם בעיקר בפעולה הכיבוש בקרב על המצודה אז זה הייתה המחלקה הזאת בצירוף עוד אנשים אני פיקדתי עליהם אבל הייתי בגבת איזה תקופה של חצי שנה אז נודע לי שאישי חנה'לה בהריון החלטנו להתחתן וביקשתי העברה לכינרת כי לפלוגה אחרת לא בפלוגה א' כול האזור הזה ובעמק הירדן זה הייתה פלוגה ג' אז ביקשתי העברה וקיבלתי העברה, באמת עברתי לכינרת באוגוסט נולדה לי הבת הראשונה, אוגוסט 47 הייתי ילד דיי צעיר אבל עכשיו זכיתי שאני עוד דיי צעיר בזכות זה שנולדה לי ילדה ואז נכנס הסיפור הזה עם גידי לימים אני התנקמתני בו בגידי הזה שאני מאוד אהבתי אותו אבל הוא היה קצין המודיעין של חטיבת הנגב ולימים במבצע חורב אני הרגתי את המבצע זה היה אחרי שנפצתי כבר בצפת וכבר עברתי לגדוד סיור בגייפים הייתי סמ"פ של פלוגת הגייפים ואני יצאתי עם הפלוגה ל..... רגלים של שברח אחרי שהרצנו אותו הוא ברח ברגל ויצאתי להדוף אותו בדרך עוד לפני היציאה אני עשיתי מסדר לחבריה והודעתי להם שמי שמרים ידיים, חייל מצרי שמרים ידיים לא יורים בו זה לא היה סתם כי היה ערב לפני שיצאנו היה מקרה בעירק אל משריע, עירק אל משריע זה היה התל שנמצא על יד קריית גת מצפון מזרח לקריית גת יד הכביש שם היה המוצב המזרחי של המצרים ב..... ועל המוצב הזה ניסו כמה פעמים לעלות (יש שם משטרה בריטית לא?) לא שם לא הייתה משטרה בריטית, זה היה מוצב זה היה תל מלא צברים עד היום יש שם סברס ועל התל הזה המצרים הקימו מוצב היו שם תעלות קשר עמדות וזה היה כמה פעמים ניסו לכבוש את המקום הזה לא הצליחו והיו לנו דיי הרבה אבדות. יום אחד הגיעו לשם

לכסנדרוני , הלקסנדרוני זה היו החברה של הגדוד שהיה פה בשרון גם אריק שרון היה בגדוד הזה אז דיי דאגו לעגו לקסנדרונים שזה החברה של הכדורגל, ספורטאים בכל מקרה שהיטלו עליהם משימה הם נכשלו בהרבה מאוד משימות, והם עלו על התל הזה והמצרים החליטו להיכנע הרימו ידיים ויצאו מהעמדות ונעמדו עם ידיים מורמות אז החברה האלה המשיכו לירות בהם והרגו כמה מהם. המצרים ראו ש... (אי אפשר להיכנע פה) שזה לא להיכנע אז אי אפשר להיכנע חזרו חזרה לעמדות הפעילו את המקלעים כשאלה היו בתחילת העלייה לתל,

השכיבו להם איזה מאה חברה זה היה הדבר הכי, הרבה הרוגים היו. ההודעה הזאת הגיעה אלינו בעניין הזה בני מרשק שהיה קצין הפוליטרוק של החטיבה הוא באה וסיפר לנו בערב את העניין הזה היינו על יד מדורות קראו לזה אז רות' וזה היום רביבים לקראת ההתקפה שבבוקר על אז הוא אמר שלא להעזו לירות אז אני העברתי את זה לפלוגה הודעתי להם אין מי שמרים את הידיים לא יורה, טוב הסתדרנו והתחלנו לצאת פתאום אני רואה מהצד מצטרף אלי גייפ לא שלנו, גייפ לא ממותקן הוא ניגש אלי, אני רואה את דודי וולאה מה אתה עושה ? אני הכרתי אותו טוב מאוד מהמשפט שלי הוא היה המי"פ שלי הוא אומר אני קצין המודיעין אני מצטרף עליך אפשר ? אמרתי לו בבקשה, לא עלה על דעתי לדבר אפילו על זה ויצאנו והתחלנו עברנו הגענו לכסיימה, מי כסיימה המשכנו לביר חסנה בדרך לביר חסנה יש שם את האלה, כל פעם הופיעו פה שתיים פה שלוש פה חמש חיילים סירחו דרכם נעליים היו כבר קרועות הם זרקו את הנשק הם היו כלום כלום

אפילו ראינו כמה גוויות שבדואים שדדו אותם והרגו אותם בדרך שזה. אחד המקרים, שלושה חברה מצרים קמו מאיזה ערוץ קטן כזה והתחילו לברוח אז דידי שהוא לא ידע אז לא הייתה את הפקודה הזאת שקיבלתי בבוקר הוא רץ אחריהם עם הגייפ ותוך כדי ריצה היה לו מוצב מקלע על המכסה מנועה תוך כדי זה הוא ירה צרור קצר בברנט וכמו בסרט.....אחד המצרים האלה הרים את הידיים ונפל אחורה אותי זה הרגיו נורא התחלתי לצעוק בקשר מי מי ירה הסתבר לי שזה הגייפ שלי דידי שאחר כך אני אמרתי לו כולם קיבלו פקודה מפורשת לא לירות באנשים שנכנעים הוא אומר לא ידעתי, אני.....אז הכנסתי לו חזרה על הגלות שלי, אבל אנחנו ידידים עד היום (העלת אותו למשפט ?) לא אמרתי לו תשמע זהלחיים והבאתי לשם 400 שבויים מצרים כולל איזה 50 קצינים מפקד הגדוד שלהם המצרי, שמתו אותם על משאיות והיה איתי הפטראטק חצי זחל כזה העליתי את כל הנשק שלהם למעלה ואז את הקצינים, רפול איתן, לימים הרמטכ"ל הוא היה אחד החבר'ה שלי (מה השבויים המצריים?) לא אחד מהחבר'ה שלי, הוא היה אצלי מפקד גייפ (הייתי יכול להאמין שהוא אחד השבויים המצרים) כן הוא היה יורה בהם בטוח הוא גם עשה את זה במתלה ב..... הוא יחד עם בירו האידיוט (קפצנו בוא נחזור חזרה אחורה עוד לא התחילה המלחמה אנחנו באן גב)

אנחנו באן גב מחליפים את יענקלה סטוציקי שהלך ללוות את השירות, נעשה מ"מ בעל כורחו ממלא מקום מ"מ לא מ"מ, עולה לאין זיתים עמוס שורר נהרג בבוקר, בדיוק בבוקר העשרים ותשע לנובמבר הרוג ראשון שלנו הפלמ"ח בגליל מולה כהן מבקר אצלי נו ומתחילה פרשה יגאל אלון מקבל כבר קיבל קודם אבל הוא אומר שאנחנו חייבים להעביר את היוזמה אלינו, בשביל להעביר את היוזמה שלנו זה לא לחכות שהם שהם יפוצצו לנו, ישרפו לנו אוטובוס בדרך אן יתקפו ישוב זה או אחר אלא הם צריכים לדעת שבכל מקום שהם הולכים עורבת להם סכנה של הפלמ"ח ובאמת התחלנו בסדרת פעולות בלתי פוסקת לילה לילה עד כלות. יצאנו לעין זיתון הערבית ולא תקפנו אותה והיה לנו הרוג אחד, יהודה אבל מה פוצצנו את הבית של מפקד הכנופיות בגליל סובכי אבוחרה כד היום ישני את הקשת היפה בעין זיתון שזה היה הבית שלו הוא היה עשיר מאוד, היה לו עוד בית אחד למעלה על הכנען במשלט מספר 1 מעל ביריה הערבית גם אותו פוצצנו ודובה'לה אותו דובה'לה שמקודם הזכרתי זה סיפור לגמרי אחר אבל אני לא אכנס אליו, אח"כ. (היה קרבות על הדרכים, על האוטובוסים) היה בדרך מטבריה כן לפעמים גם ירו בדרך ממנרה אבל אני לא השתתפתי בזה כי אני הייתי בעין זיתים והייתי עם המחלקה ואז יום אחד אם אתה מתכוון לזה, הגיע לי הודעה מאיילת השחר, אנחנו לא כל כך ראינו את המפקדים הגדולים שלנו, אני לא יודע, אז היה... זה לא פחד, אני לא יכול להגיד שהם פחדו חס וחלילה להגיד את זה אבל הם לא יצאו כי אז היה שמפקד בעל רמה הוא צריך לשמור על עצמו אחרת לא יהיה מי שייתן פקודות ואני מגדיר את זה בלשון שגיא נאור כמעט שלא ראיתי אותם. הפיקוד בתחילת מלחמת השחרור וגם בשלבים דיי נוספים הפיקוד היה מ"מ ומ"מ ומ"מ יש מ"מ 19 יש מורס יש צפניות שמצפינות יש בריטים שזה, זה הכול הולך בהצפנה ומגיע מברק ומפענחים אותו ו..... אותו וצריך לתת תשובה ולהצפין אותה בקיצור הגיע לי מברק שעליך להכין 10 חבר'ה, תבחר את הטובים, ככה בלשון הזאת, תבחר את הטובים ביותר ויגיע אליך טנדר, אתה יוצא לכביש עכו צפת, תפקידך לתקוף את התחבורה הערבית. אוטובוס שיוצא בשעה 8 בבוקר מצפת לעכו וצריך לדעת שמצפת עד עכו אין שום יישוב יהודי, שום יישוב יהודי, באמת באותם ימים, היום יש מירון היום יש פרדיס, לא פרדיס, ברון ברון יש שם עוד איזה מושב אבל אז אין, אני בתור איש הגליל, בן כינרת מכיר את הגליל אבל אני מצפין חזרה שאני... מה לעשות במקרה של צורך בנסיגה רגלית? אני יוצא לכביש עם אוטו, אני מקבל כדור בגלגל אני לא יכול להמשיך יותר אני נמצא במרכז הלב הערבי מה עלי לעשות? ואני לא עושה את זה מתוך איזה..... אני עושה את זה כי אני מ"מ אני בנשמה שלי אני עדיין ילד, עדיין מ"מ אתה מבין אותי? כמובן שכלפי האחרים כלפי החבר'ה חבר'ה אני צריך להוכיח כמפקד לא? לא עברתי שום קורס ככה שאני צריך להוכיח כמפקד אבל באיזשהו, באינטואיציה אני יודע שאני לא יכול להיות כמו כל האחרים אז מודיעים לי במקרה של תקלה עליך לסגת דרך נחל עמוד, נחל עמוד שדדו חבר'ה, פלמ"חניקים בימי שלום, רועים שדדו אותם זה מקום שיהודים לא נכנסים אליו בכלל, טוב אני יודע מה, פקודה.

(באותה תקופה אם יש תחבורה ערבית ותחבורה יהודית ויהודים לא נוסעים בתחבורה ערבית והערבים לא נוסעים בתחבורה יהודית) בהחלט לא אבל על הכביש הזה בכלל אין יהודים, אין אף אוטו מכול סוג שהוא יהודי לא נוסע על כביש עכו צפת, אין שם מה לעשות ליהודים רק ערבים נוסעים שם, הקטע שהיה עוד אולי משותף במידה מסויימת זה טבריה ראש פינה או ראש פיה מטולה, קריית שמונה מה שהיום אז חלסה, הייתה שם עיירה שקראו לה חלסה, הייתה עוד עיירה על יד ראש פינה שקראו לה זה חצור הגלילית של היום גאווה גדולה כמו שהיום יש צמח אתה לא רואה כלום, צמח היה כפר גדול מאוד, יש הרבה מקומות כאלה בארץ שנעלמו. בקיצור בחרתי את הבחורים, לכל אחד מהם... איפה היינו? (שיצאתם לפעולה ליד מעין זיתים, תחבורה) כן בקיצור אני קיבלתי הודעה שאני צריך לעצור את האוטובוס הערבי בפקודה להוריד את הנשים הזקנים והילדים מהאוטובוס לחסל את הגברים ולשרוף את האוטובוס עליהם וכל זה בשביל פעם אחת שהם ידעו שאנחנו יודעים את העבודה והם צריכים להפסיק, שהם יפסיקו את התקפת התחבורה היהודית. זה היה רעיון של יגאל והוא צדק במאה אחוז.

הטנדר לא מגיע, מסתבר היה נהג טבריאני שנוא לא היה מהפלמ"ח הוא עסק באיזה עבודה שצריך היה להעביר משהו מטבריה לאיילת הוא הגיע לשם ושמנו עליו את היד, אז לא היו דברים עומד לרדת נגמ"חים טנקים אוקיי בוא אתה תיסע, תעלה לכנען הוא אמר לא רוצה לעלות לכנען, לקחו כיתה שמו עליו העלו אותו בכוח לכנען, בא לכנען הוא אומר מה אני צריך לעשות אתה צריך לרדת לעין זיתים ושם מחכים לך חבריה, לא רוצה לנסוע לעין זיתים רוצה הביתה אמרו לו חביבי אתה עכשיו עובד אצלנו, תעשו מה שאתם רוצים אני לא שייך לכם. הביאו אותו עם כיתה וזה לקח ככה שכבר אלינו הוא הגיע בתשע, האוטובוס כבר עבר, כבר איננו האוטובוס אני שואל עוד פעם, מצפין הודעה לזה מה לעשות, האוטובוס עבר אמרו לי תצא לדרך וכל רכב שתמצא לנכון תעשה לו את הפעולה הזאת זאת אומרת העיקר שידעו שאנחנו עשינו את זה שאנחנו מגיעים אליהם ללב, במקום בלתי צפוי ואנחנו מחזירים. הבחור הזה בוכה לא רוצה לא זה, בחור גדול עם שפם כזה טבריאני (הכרת אותו?) לא, הפנים שלו היו מוכרות לי אחרי הכול אני גדלתי בעמק הירדן אבל לא היה לנו קשר, מאיר, מאיר כהן מטבריה, האוטו שלו היה טנדר דודגי כזה בלי טונאר עם חמסה עם ברזנטים, פנים אור מקושט עם כל מיני אותיות בערבית, בובה של אוטו בשביל העניין הזה. ברזנט עד לגובה ה... היה על זה סולמות והדלתות הם בגובה של 60 סנטימטר אז הברזנט מגיע עד ליד, מצויין. מה אני צריך לעשות אני אומר לו אתה יוצא איתנו ואתה רק דבר אחד כשבחור עומד, עומד בחור בתוך הארגז נותן לך דפיקה על הגג של הטנדר אתה עוצר והוא צועק לך לנסוע אתה נוסע, זה כל מה שאתה צריך לעשות. לאן אנחנו נוסעים אני אומר לו אנחנו נוסעים לעכו לא מוכן לא מוכן בכי וזה ופה עומדות כל הבנות של ההכשרה ואני עומד עם ה-10 חבריה אלה שבחרתי אותם, באמת הטובים, באמת אחד אחד את הכי טובים ואני אומר לו מאיר תעלה על האוטו, אומר לא אותה לא תעלה אותי, אני ניגש עם האקדח, מוציא דורך את הפטיש ואני שם לו אותו פה אני אומר אתה תחטוף כדור אם אתה

לא מתיישב עכשיו על יד ההגה (למה לא פשוט לקחת לו את האוטו?) תראה קודם כל לא חשבתי בשלב הזה, יכול להיות שהייתי מגיע לזה אבל קודם כל ניסיתי אותו ולשכנע, אז קראו לאקדח משכנע, אז עשיתי לו עם טוב הוא אומר לי אז אם צריך כבר לנסוע למות, הוא נכנס, הניע אמרתי לו חכה חכה אתה עוד לא מת תזוז. בנתיים הבנות כל אחת יש לה את החבר שלה כמו שאמרתי זה חבר'ה מההכשרה שהולכים להקים קיבוץ והולכים יש כבר את החברים מהנוער העובד עוד מהזה הם מתנשקים אחד עם השני זה לא היה מקובל אבל פה לקראת דבר כזה... בקיצור אני נותן הוראות לחבר'ה, על הריצפה שמנו מזרונים והדלת של הטנדר הזה הייתה דלת מעץ כזאת ששראות שאם אתה זורק אותם אז השרשרת הזאת משאירה אותה שטוחה והיה לי מקלען כבר אז כבר היה חיליק היה מקלען כבר ידע לזה אמרתי לו אתה שוכב פה בצד, אם אתה עומד עם הפנים אחורה לטנדר כן בצד שמאל זאת אומרת בעצם כשהטנדר נוסע זה במרכז הכביש, אתה ברגע שאנחנו נראה את האוטו וניתן את הפקודה לעצור אנחנו מוציאים את הוו, מפילים את הדלת על השרשראות אתה מציב את המקלע, פותח באש ישר על הנהג הכיוון שלך הוא על הנהג, אתה הורג את הנהג, אני עם שאר החבר'ה קופת מצד ימין של הזה אם אני מסתכל אחורה על הטנדר זאת אומרת על יד התעלה נכון? על יד ה..... (לא נסעו אז בצד שמאל אבל?) מה לא נסעו אז כמו שנוסעים היום אבל כשאתה מסתכל מאחור (לא כשהבריטים היו בארץ לא נסעו בצד שמאל?) לא לא לא לא בארץ נסעו תמיד ככה כמו שהיום, הם לא הספיקו לשלב את העונש הזה. בכל אופן הוא שהכביש ריק, האוטובוס כבר עבר, אנחנו נפרדים מהבנות, גם כן אחת שם החליטה שגם לי מגיע נשיקה כל הסיפור הזה והתנדבה אחת נתנה לי גם נשיקה אמרה לי אני מקווה שתחזיר לנו את הבנים, תשתדל תשתדל, אנחנו יצאנו עברנו את הכביש וכל הזמן ה..... היה שם זה שהיה צריך, התפקיד שלו היה לעצור אותו זה היה פרופסור גבי כהן, הוא גם מההכשרה, לימים הוא נעשה פרופסור היסטוריון צבאי, הוא היה גם כן מההכשרה הזאת והוא היה לו חור בברזנט הוא סידר חור קדימה שהוא יוכל לראות מה קורה והוא היה מדווה לי כל הזמן. בקיצור אנחנו נוסעים ואני רואה שמאחורי במרחק של קילומטר מגיע מונית, שם יש, היא באה מסיבוב ויש ירידה ואני מרגיש שאנחנו בעלייה, לא רואה מה קדימה, בכל אופן אני אומר גבי תעצור אותו, גבי נותן לו מכה על הקבינה, בתוך הקבינה יש גם כן איתו עוד בחור והנהג נעצר. הנהג נעצר אני מוציא את המסמר שמחזיק את הדלתות, חיליק פעל הדלת נזרקת וכמו שהיא נזרקת היא קופות על השרשרת הגיע למתיחה של השרשרות וקופצת חזרה, עכשיו היה לו ברנט מהטיפוס החדש, בדרך כלל המקלע ברנט זה מקלע בריטי, מקלע מצויין היית פותח את הרגליים שלו היה לו זורגל, היית ברגל אחת עושה אז שתי הרגליים היו נפתחות אבל המקלע ההם החדשים היצור הגדול בזמן המלחמה שעשו אותם עשו כל רגל לחוד כי המנגנון של העניין הזה היה מורכב להם אז הוא זרק את הדלת ומהר מידי הוריד את המקלע על הדלת, הדלת קפצה חזרה ונתנה לו מכה ברגל, כנראה שהוא הציב אותו לא בדיוק ישר, ברגל הימנית והמקלע התהפך לו אתה מבין, אז הוא הציב את ה.....

שהטקסי בנתיים ירדה את הירידה ובא הוא לקח שוונג גדול ובא בדהרה אלינו ואני רואה שהוא לא יורה אז קפצתי ראשון מהטנדר קפצתי לכביש ולתעלה כי ידעתי שמאחורי בתוך הטנדר צריכים להיות חבריה שגם ישתתפו בחגיגה הזאת אז קפצתי הצידה ואחרי בא עוד פעם, שהוא כבר דוקטור היום] נלי כרמלי והיה עוד אחד שקראו לו ברנדה ברנד לימים מנהל בית החולים רמב"מ פרופסור יוסף ברנדס אז קראו לו ברדי אז הוא היה השלישי נלי זה קופץ אחרי וברנדי השלישי אנחנו יורדים אני רץ מול הטנדר הזה מול הטקסי שמגיע אני יורה מהכתף תוך כדי זה שאני רץ ישר לנהג המקלע שקט לא יורה כי התהפך לו המקלע עד שהוא הסתדר עד שזה ובינתיים אש תופת מתוך הטנדר, חבריה שלא יצאו אלא נעצרו בתוך הזה והברזנט מכסה והם יורים כמו משוגעים. אני כשקפצתי החוצה אני מסתכל בצד שמאל חנויות בתים וכפר, כפר ערבי ומצד ימין אני ממש במרכז הכפר על הכביש קראו לזה אז לכפר הזה סמוי היום יש שם כפר יהודי שקוראים לו כפר שמאי ממול צפת רואים את זה ואני במרכז הכפר ואני רואה ערבים רצים להנה ולהנה, אני אמנם הייתי לבוש עם כפייה אדומה של הליגיון ואני את הפקודות נותן בעברית ולא בערבית והם לא הבינו מה קורה. והנהג נדהם אני ראיתי את הפעלה שלו בעיניים, הוא הגיע עד אלי, הוא פשוט נעצר כי הוא כנראה אני גמרתי אותו ברגע שהכדורים פוגעים בשמשה ממול והיה לו על הגג היה לו שק של סומסום כנראה כדור אחד פגע בשק הזה והתחיל להישפך לו שומשום זה כמו..... אתה יודע מהגג אל החלונות שלו, הנהג הזה פתח את הדלת, הפיל את עצמו הצידה עזב את האוטו כמו שהוא אפילו לא נעל לא סגר את האוטו והתחיל לרוץ במידרון לתוך הכפר ואני אחרי יורה בינתיים הנהג הזה הגיע הוא לא כיבה את האוטו הוא החליף מהלך והתחיל לנסוע (הוא לא יצא מהאוטו הנהג?) הוא לא יצא הוא ישב בתוך האוטו, לא הנהג הערבי יצא וברח אני עסקתי בו יריתי בו אבל אח"כ באיזה שהוא רגע אני זוכר אני החלטתי אם הוא כזה, הצליח לזה עזוב גמרנו, מגיע לו לחיות..... הפסקתם את העניין הזה אני אומר לעלות, הנהג התחיל לנסוע אני צועק גבי תעצור, הוא נותן לו מכות על הקבינה והערבים לא מבינים מה קורה אני מרחק 2 מטר 3 מטר מהם, הם לא מבינים מה זה כלום חבריה עם כפיות יורים על אוטו. בקיצור הרגנו שם את כל יושבי הטקסי, כולם היו גברים זה אני בטוח במאה אחוז אפילו בהודעה של המשטרה הבריטית אמרו שנהרגו 4 גברים,..... טרוריסטים, טרוריסטים רצחו ערבים אבל זה עשה את שלו. נכנסנו בקושי הספקנו לקפוץ על האוטו כשאני עוד, שהוא כבר נוסע מהר אז נלי זה עלה ראשון וברנדי שני ואני עוד רץ אחרי האוטו המזל שלי שהייתי ספורטאי, הייתי בוגר קורס וגם בכושר נפלא תוך כדי נסיעה הצלחתי להשיג אותו לתפוס בשרשרת ואיך שהוא לזרוק את עצמי והחבריה משכו אותי ועלינו למעלה וירדנו למטה לפחות שם הנהג כל כך מיהר שהוא פיספס את הכביש שהולך למרר הכביש שיורד למגדל שם יש מה שקוראים היום צומת שבע אני חושב, כן צומת שבע, על שם חטיבת שבע..... את הגליל בקיצור אנחנו פונים לכביש הזה הקטן וגבי אומר לי תשמע כנופיה עצומה, צאות על הכביש אני אומר לנלי תכין רימון, אני בעצמי לוקח כבר סגרנו את הדלת אחרינו והברזנט מגיע ככה אני לוקח רימון, מוציא את הנצרה

ומכין, יש שם היום איזה קבר קדוש של איזה רבי משהו כזה, יש שם עץ אלון ענק עד היום, הדתיים האלה בכל הגליל שמו קברים וסיידן אותם וזה אני לא בטוח שזה קבר של איזה ערבי אבל שם בצומת (זה איפה שהפנייה לצלמון?איפה פניתם לכיוון מרר כאילו לכיוון אלון?) לא לא (או לכיוון?) זה למרר זה הרבה יותר מזרחה מצלמון, כשאתה יורד את הירידה (לכיוון קיבוץ מורן שם? ליד קיבוץ מורן?)אה לא מורן זה הלאה, כן אתה יודע מה הצומת זה שם חוזרים לכיוון...